

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de Hotărâre cu privire la aprobarea Contractului-model de prestare
a serviciului de transport al gazelor naturale

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE/Agenzie) Persoana de contact: Elena Ilescu, consultant al Secției reglementări, Departamentul gaze naturale și energie termică. tel: 022 823930; email: eilescu@anre.md
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
În temeiul art. 39 alin. (5) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, <i>operatorul sistemului de transport încheie cu utilizatorii de sistem contracte de prestare a serviciului de transport, conform modelului aprobat de Agenție.</i> Potrivit pct. 100 din Regulamentul privind accesul la rețelele de transport al gazelor naturale și gestionarea congestiilor, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 421/2019 (în continuare Regulamentul privind accesul la rețele) pentru ca utilizatorii de sistem să obțină accesul efectiv la rețelele de transport al gazelor naturale, OST are obligația de a publica pe pagina sa electronică informația detaliată și completă referitor la serviciile prestate și tarifele aplicate, <i>inclusiv modelul contractului privind prestarea serviciului de transport al gazelor naturale (Contractul-model), și alte documente relevante.</i>
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Prestarea <i>serviciului de transport al gazelor naturale</i>, se efectuează <i>în bază de contract</i> încheiat între operatorul sistemului de transport (în continuare OST) și utilizatorii de sistem (în continuare US), pentru a realiza livrarea gazelor naturale prin rețelele de transport al gazelor naturale. Prevederile Contractului-model trebuie să corespundă și să fie aplicate în conformitate cu Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale (în continuare Legea nr. 108/2016), Regulamentul privind accesul la rețele, Regulamentul privind racordarea la rețelele de gaze naturale și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 112/2019 (în continuare Regulamentul privind racordarea), Codul rețelilor de gaze naturale, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 420/2019 (în continuare Codul rețelilor), Regulile pieței gazelor naturale, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 534/2019 (în continuare Regulile pieței), precum și cu Codul Civil al Republicii Moldova nr. 1107-XV din 06.06.2002 (în continuare Codul civil). În prezent clauzele obligatorii ale prestării serviciului de transport al gazelor naturale de către OST către US sunt prevăzute la Anexa nr. 5¹ din Regulamentul privind racordarea. Dar, odată cu multiplele modificări aduse Legii nr. 108/2016 și actelor normative de specialitate din sectorul gazelor naturale (Codul rețelilor, Regulamentul privind accesul la rețele, Regulamentul privind racordarea) Contractul-model urmează a fi aprobat printr-o Hotărâre a ANRE separat. Prin scrisorile cu nr. 02-766 din 31.07.2026 și nr. 02-903 din 02.09.2026 adresată ANRE, SRL „Vestmoldtransgaz” (OST) a solicitat modificarea Anexei nr. 5¹ din Regulamentul privind racordarea sau aprobarea separată a unui Contract-model, deoarece în prezent cadrul de reglementare stabilește doar un set minim de clauze obligatorii, iar ulterior aprobării modificărilor la Anexa nr. 5¹ a Regulamentul de racordare, în luna septembrie 2025 OST a transmis tuturor US existenți proiectul unui Acord adițional la contractul de prestare a serviciului de transport al gazelor naturale, în scopul alinierii relațiilor contractuale la noile prevederi regulatorii, inclusiv la cerințele privind constituirea garanțiilor financiare de către US, atât pentru punctele de intrare în sistemul de transport, cât și pentru punctele de ieșire, în conformitate cu practicile aplicate de OST din statele învecinate, iar unii US refuză sau tergiversează semnarea Acordului adițional invocând faptul ca anumite prevederi contractuale nu se regăsesc în clauzele obligatorii prevăzute în Anexa nr. 5¹. Dacă cadrul normativ actual rămâne neschimbat, se va menține riscul unor interpretări subiective și al unor dispute comerciale recurente între OST și US, iar contractul va continua să

conțină prevederi necorelate cu modul efectiv de funcționare a platformelor de rezervare a capacităților.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Obiectivul aprobării proiectului Hotărârii cu privire la aprobarea Contractului-model de prestare a serviciului de transport al gazelor naturale este de a asigura contractarea prestării serviciului de transport al gazelor naturale între OST și US, în condițiile aplicării uniforme a prevederilor legale stabilite în Legea nr. 108/2016, Codul rețelelor, Regulamentul privind accesul la rețele, Regulamentul privind racordarea și Regulile pieței.

Pentru realizarea obiectivului stabilit se propune următoarele prevederi principale ale Contractului-model:

Condițiile generale de contractare a serviciului de transport al gazelor naturale se substituie cu următoarele prevederi :

- Rezervarea capacității de transport în punctele de interconectare a sistemului de transport al gazelor naturale din Republica Moldova cu sistemele de transport al gazelor naturale din țările învecinate Republicii Moldova, se efectuează prin intermediul licitațiilor organizate în cadrul Platformei regionale de rezervare de capacitate, (denumită în continuare PRRC), operată de «Földgázszállító Zártkörűen Működő Részvénytársaság» - FGSZ Ltd., cu respectarea Regulilor de operare a PRRC, a calendarului de licitație publicat anual de către Rețeaua europeană a operatorilor de transport și de sistem de gaze naturale – ENTSG.

- Capacitatea alocată US în urma licitațiilor desfășurate conform Regulilor de operare ale PRRC este cea specificată în mesajul electronic/mesajele electronice de confirmare a adjudecării licitației/licitațiilor. Astfel, este necesar ca Contractul-model să se completeze cu mesajul electronic/mesajele electronice de confirmare a adjudecării licitației/licitațiilor organizate în cadrul PRRC, pus/puse la dispoziție de către operatorul PRRC. Pentru evitarea oricăror dubii, mesajul/mesajele electronice sunt parte integrantă a contractului, iar fiecare produs de capacitate se identifică prin ID generat de PRRC.

- Alocarea capacității la punctele de ieșire din rețeaua de transport al gazelor naturale spre rețelele de distribuție a gazelor naturale și/sau instalațiile de gaze naturale ale consumatorilor finali racordați la rețeaua de transport al gazelor naturale se va realiza în conformitate cu prevederile Hotărârii ANRE nr. 534/2019, Hotărârii ANRE nr. 421/2019 și Hotărârii ANRE nr. 420/2019. Alocarea finală prezentată de OSD/OST este utilizată în scopul cuantificării serviciului de transport al gazelor naturale prestat de OST.

- Informația despre capacitatea contractată/rezervată pentru luna de gestiune, aferentă fiecărui punct de interconectare al sistemului de transport al gazelor naturale din Republica Moldova cu sistemele de transport ale statelor vecine, precum și informația privind capacitatea alocată la punctele de ieșire din rețeaua de transport către rețelele de distribuție a gazelor naturale și/sau către instalațiile de utilizare ale consumatorilor finali racordați la rețeaua de transport, care urmează a fi completată și semnată de către OST și US este prevăzută în **Anexa nr. 1** la Contractul-model.

- US dobândește dreptul de a participa la licitațiile de capacitate ale OST-ului, din momentul semnării Contractului- și autorizarea accesului US la rezervarea capacităților pe PRRC în cadrul licitațiilor organizate.

- Autorizarea accesului la licitațiile de rezervare a capacităților se efectuează de către OST cu condiția ca US și-a îndeplinit obligațiile de plată specificate în Contractul-model. OST are dreptul de a restricționa accesul US de a participa la licitațiile de rezervare a capacităților în cazul în care nu a îndeplinit obligațiile contractuale.

Contractul-model se completează cu prevederi referitoare la garanția financiară de participare, care stabilesc nivelul garanției pentru produsul de capacitate standard anual, trimestrial, lunar, intrazilnice și zilnice, precum și garanția financiară de plată care se constituie de către US sub forma unei scrisori de garanție bancară și/sau virament în contul bancar al OST.

La fel, în proiectul Contractului-model sunt prevăzute;

- drepturile și obligațiile OST și a US;
- transferul dreptului de utilizare a capacității rezervate;

- transferul complet al drepturilor și obligațiilor privind capacitatea rezervată între US;
- procedura de nominalizare/renominalizare;
- procedura de transfer a dreptului de nominalizare;
- tarife aplicabile. Modalități și condiții de facturare și plată.
- alte prevederi în conformitate cu legislația în vigoare.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Pentru realizarea obiectivului stabilit a fost analizată opțiunea alternativă „de modificare a contractului din Anexa nr. 5¹a Regulamentului de racordare”, însă dat fiind că intervenția propusă *afectează concepția generală a actului respectiv*, astfel în temeiul art. 63 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, se justifică abrogarea din Hotărârea ANRE nr. 112/2019 a Anexei nr. 5¹ și aprobarea Contractului-model de prestare a serviciului de transport al gazelor naturale.

Înlocuirea totală este obligatorie deoarece modificările sunt atât de mari încât schimbă conceptul inițial al contractului sau mecanismul de aplicare. În acest caz, vechiul contract se abrogă (își pierde puterea juridică) și se adoptă unul nou.

Intervenția în cadrul normativ de reglementare este prevăzută de prevederile Legii nr. 108/2016, Codul rețelilor, Regulamentul privind accesul la rețele, Regulamentul privind racordarea și Regulile pieței.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public, privat, costuri de conformare

Pentru a aduce în concordanță Contractul-model cu noile prevederi ale Legii nr. 108 /2016, și cu actele normative aplicabile în sectorul de gaze naturale se propune un șir de modificări necesare menționate la pct. 3.1. la prezenta Notă de fundamentare.

Conform noilor prevederi ale Regulamentului privind accesul la rețelele, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 399/2026, *un US inițial poate transfera, cu acordul OST, către alt US beneficiar drepturile și obligațiile ce decurg din contractul de transport, capacitate (fermă sau întreruptibilă) pentru întreaga capacitate rezervată sau pentru o parte din aceasta. La rândul său OST are dreptul să refuze confirmarea tranzacțiilor privind transferul complet al drepturilor și obligațiilor, dacă nivelul garanției financiare de plată constituite de US beneficiar în favoarea OST nu acoperă capacitatea de transport rezervată ajustată cu transferurile de capacitate. US beneficiar este obligat să prezinte OST garanțiile financiare de plată, conform prevederilor din contractele de transport.*

US pentru a asigura consumatorul final cu gaze naturale, este obligat să încheie cu OST contractul pentru prestarea serviciului de transport al gazelor naturale.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Nu a fost identificat careva impact financiar asupra bugetului de stat ca rezultat al implementării noilor prevederi, respectiv nu vor fi generate careva costuri suplimentare pentru aplicarea noilor prevederi.

Impactul asupra sectorului privat

Impactul estimat va fi pozitiv, direct și pe termen lung, întrucât clauzele propuse vor asigura reglementarea relațiilor dintre OST și US, în procesul de prestare a serviciului de transport, prin stabilirea clauzelor între părți, fapt ce va evita interpretări de la caz la caz în procesul de contractare a serviciului de transport.

Beneficiul

Aprobarea Contractului-model prezintă o deosebită importanță pentru reglementarea corespunzătoare a raporturilor dintre OST și US, inclusiv în ceea ce privește rezervarea și utilizarea capacităților de gaze naturale, nominalizările și renominalizările, transferul dreptului de nominalizare.

Costuri de conformare

Implementarea prevederilor proiectului, estimează costuri de conformare de către US ca:

- Costuri de conformare reprezentate sub forma de garanții financiare de participare, care stabilesc nivelul garanției pentru produsul de capacitate standard anual, trimestrial, lunar, intrazilnice și zilnice, precum și garanția financiară de plată care se constituie de către US sub forma unei scrisori de garanție bancară și/sau virament în contul bancar al OSD.

- Costuri de conformare substanțiale. Cheltuieli în procesul de facturare a serviciului, cauzat de creșterea numărului de facturi emise.

- Costuri de conformare administrative precum reîncheierea contractelor, servicii de expediere a facturilor.

4.3.3. Impacturile asupra IMM-urilor, prin care se determină pe cât de disproporționat ar putea fi afectate diferite tipuri de IMM-uri, inclusiv în comparație cu întreprinderile mari

Prevederile Contractului-model sunt obligatorii pentru OST și US. Agenția va monitoriza respectarea prevederilor legale în procesul de prestare a serviciilor de transport al gazelor naturale se către OST și respectarea angajamentelor contractuale față de US.

Impacturile asupra concurenței

Intervenția propusă nu va genera careva impact asupra concurenței în sectorul de gaze naturale prin limitarea numărului de OST și a US sau limitarea capacității de a concura, sau alte impacturi asupra concurenței.

Prevederile Contractului-model sunt obligatorii pentru toți OSD și US.

Alte impacturi asupra sectorului privat

Alte impacturi asupra sectorului privat, care ar putea afecta în mod semnificativ desfășurarea activității de prestare a serviciului de transport al gazelor naturale n-au fost identificate.

4.4. Impactul social

OST este obligat să încheie, fără discriminare, contractul solicitat de US, care a îndeplinit toate condițiile prevăzute de lege și actele normative în vigoare.

Totodată, în procesul examinării petițiilor adresate Agenției de către US în vederea soluționării neînțelegerilor dintre OST și US, inclusiv a celor ce vizează clauzele contractuale sau nerespectarea de către părți a obligațiilor contractuale, Agenția va verifica conformitatea prevederilor contractului încheiat între părți cu prevederile Contractului-model, precum și cu actele normative în vigoare aprobate de Agenție. În cazul identificării unor divergențe, neconformități sau eventuale abuzuri, Agenția va solicita OST să asigure conformarea contractului și a acțiunilor sale la prevederile Contractului-model și ale actelor normative aplicabile.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Odată cu semnarea contractului, US își exprimă consimțământul să-i acorde OST dreptul de a procesa și a stoca datele acestuia, cu respectarea prevederilor Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu a fost identificat careva impact asupra echității și egalității de gen ca rezultat al implementării noilor prevederi. La categoria de OST și US nu se admit careva discriminări dintre femei, bărbați și minoritățile de gen sau alte criterii.

4.3. Impactul asupra mediului

Urmare a aplicării noilor prevederi careva impact asupra mediului nu a fost identificat.

4.4. Alte impacturi și informații relevante

Alte impacturi nu au fost identificate ca rezultat al implementării noilor prevederi.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

Prezentul proiect nu transpune legislația UE.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Proiectul Hotărârii ANRE cu privire la aprobarea Contractului-model de prestare a serviciului de transport al gazelor naturale și prezenta Notă de fundamentare au fost publicate pe pagina web oficială a ANRE (www.anre.md), la rubrica *Transparența decizională* / Proiecte supuse *consultării publice* și expediate spre consultare publică titularilor de licență din sectorul gazelor naturale,

autorităților relevante și altor părți interesate în conformitate cu Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Proiectul însoțit de Nota de Fundamentare a fost expediat spre avizare și consultare Ministerului Energiei, Consiliul Concurenței, titularilor de licență din sectorul gazelor naturale (OST, OSD și furnizorilor), Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor. Propunerile parvenite la proiectul Hotărârii, precum și informațiile cu privire la acceptarea sau respingerea acestora vor fi incluse în sinteza obiecțiilor.

7. Concluziile expertizelor

La elaborarea și aprobarea proiectului Contractului-model, Agenția a ținut cont de punctul 7.1 din Metodologia de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative departamentale, evitând în cuprinsul acestora norme care pot genera, la aplicare, apariția riscurilor de corupție.

Expertiza juridică a Ministerului Justiției asupra proiectului urmează a fi efectuată după încheierea procesului de consultare publică și avizare.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Prin prezenta Hotărâre se aprobă un Contract-model, care se încorporează în cadrul de reglementare pentru sectorul gazelor naturale, fiind emisă în vederea executării prevederilor art. 39 alin. (5) din Legea nr. 108/2016.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Odată cu aprobarea Contractului-model, Agenția va informa (prin scrisoare) OST în vederea asigurării încheierii/după caz reîncheierii contractelor cu US în conformitate cu Contractul-model, aprobat de Agenție.

Potențialii indicatori de performanță ce ar putea fi utilizați pentru a efectua monitorizarea și impactul intervenției propuse:

1. Numărul cazurilor de neînțelegere apărute în procesul de încheiere a contractelor pentru prestarea serviciilor de transport.
2. Numărul refuzurilor de încheiere a contractelor pentru prestarea serviciilor de transport de către OST.

Mecanismul de implementare a prevederilor Contractului-model este aplicabil din ziua publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.